

Posudek na diplomovou práci

Posudek vedoucího diplomové práce

„Interakce vyšetřovatele s vybranými účastníky trestního řízení a její vliv na rekognici,“

kterou předkládá

Lucie Žáková

Úkon rekognice je z hlediska ovlivnění právě interakcí vyšetřovatele se svědkem jedním z nejsledovanějších v poslední době. Chybovost rekognice (identifikace očitým svědkem v zahraničí) vybízí k pokračujícímu výzkumu, ale nutí i praxi k potřebným změnám.

Autorka začíná stručným vymezením pojmů (nedá se říci, že by „podezřelý“ nebyl trestním řádem specifikován). Třetí kapitola je vzhledem k délce spíše nadbytečná. Čtvrtá kapitola má název „sociální styk“, autorka se věnuje jeho komponentám dle daného dělení. Pozitivně lze kvitovat zařazení odstavce týkajícího se kultury a komunikační způsobilosti, celkově by však téma sneslo hlubší propracování a využití většího množství recentní zahraniční literatury a více zacílené na vybranou skupinu. Té se specificky věnuje pátá kapitola. Šestá kapitola se zaměřuje na výslechy, zde jsou některé dílčí pohledy prezentovány z nepsychologické perspektivy, což může být jistě vhodným doplněním, bylo by ale možné polemizovat s tvrzením, že forenzní psychologie je podpůrnou metodou kriminalistiky, kriminalistické taktiky. Autorka se v kapitole specificky věnuje přípravě výslechu, jde o důležitou součást, zahrnuje téma vzájemné závislosti vyslychajícího s vyslychaným. Zabývá se také vybranými metodami ovlivňování v rámci výslechové interakce a specifiky výslechové komunikace, krátce také nevhodnému působení vyslychajícího na vyslychaného, které souvisí i s metodami ovlivňování. Jde o málo zpracovávaná témata, která lze ocenit. Zvláštní prostor dostává téma výpovědi v rámci trestního řízení, problematiku lživé výpovědi a její překonávání – zde, stejně jako i jinde, by bylo užitečné užití zahraničních pramenů, které poukazují na některé novější trendy, které nejsou úplně v souladu s našimi publikacemi staršího data. Adekvátně je zmíněna metoda kognitivního interview, vhodnější by bylo uvést odkaz na původní autory. Pozornost je věnována také psychologickým aspektům dalších procesních úkonů v přípravném řízení a poté rekognici, jako úkonu, který je pak zásadní z hlediska empirické části. Rekognice je adekvátně vymezena vůči výslechu, je pojednána s větším důrazem na kriminalisticko-taktická hlediska.

V rámci empirického šetření se autorka zaměřuje na zjišťování potenciálního vlivu objektivní a neobjektivní instrukce na správnost rekognice za podmínek přítomné či

nepřítomné cílové osoby v souboru identifikovaných osob. Autorka adekvátně charakterizuje postup provedení výzkumu. Vzorek respondentů tvoří 166 účastníků. Výsledky jsou zajímavé, nechybí jejich přehledné shrnutí a strukturovaná diskuse. Zjištění potvrzují význam kvality instrukce, zejména v okamžicích, kdy podezřelá osoba není v souboru identifikovaných přítomna.

Práce je celkově strukturovaná, přehledná, místy jde ovšem poněkud více do šíře na úkor hloubky. Výzkum přináší zajímavá zjištění, aplikovatelná do praxe. Je adekvátně a pečlivě proveden i prezentován. Ocenit lze vytvoření vlastního podnětového materiálu, celkový plán a strukturovanou realizaci výzkumného šetření i velikost a vyrovnanost vzorku. Práce vychází z tuzemské i zahraniční odborné literatury. Odkazy na zdroje jsou v textu realizovány místy v odlišné úpravě.

Otázka k diskusi: Jaká byla specifika způsobu prezentace fotografií ve výzkumu, jaké by byly charakteristiky alternativních přístupů?

Závěr: Lucie Žáková předložila práci, která splňuje požadavky kladené na diplomovou práci. Doporučuji, aby se stala předmětem obhajoby na katedře psychologie UK FF v Praze a s ohledem na uvedené výhrady navrhuji hodnocení: velmi dobře.

Praha 29. 8. 2015

PhDr. Hedvika Boukalová, Ph.D.